

خطر آسیب مغزی کودکان در تکان‌های شدید

«سندرم تکان شدید کودک» نوعی کودک‌آزاري محسوب مي‌شود و گاهي بنا به هر دليلي وقتي‌که مادر يا پرستار و مراقب کودک از گريه، بي‌قراري يا لجبازي کودک خشمگين و عصبي مي‌شوند...

«سندرم تکان شدید کودک» نوعی کودک‌آزاري محسوب مي‌شود و گاهي بنا به هر دليلي وقتي‌که مادر يا پرستار و مراقب کودک از گريه، بي‌قراري يا لجبازي کودک خشمگين و عصبي مي‌شوند و نمي‌دانند چگونه خشم و عصبانيت خود را کنترل کنند با تکان شديد کودک و يا کتک زدن و پرت کردن او در واقع به نوعي اقدام به آزار جسمي کودک مي‌کنند. بچه‌هاي زير سه سال به‌خصوص مستعد آسیب مغزي ناشي از تکان دادن شديد هستند.

تکان شديد کودک مي‌تواند به صدمات جبران ناپذير به مغز کودک و ساير قسمت‌هاي بدن او منجر شود و معلوليت‌هاي غيرقابل برگشتي ايجاد کند؛ مثل خونريزي شبکيه، کوري کامل، ناشنوايي، مشکلات يادگيري، عقب‌افتادگي ذهني، فلج مغزي، صرع، اختلالات تکلم، شکستگی‌هاي استخواني، خونريزي‌هاي مغزي، آسیب به بافت نرم و پوست بدن کودک.

علاوه بر اين، معمولا تکان کودک و بدرفتاري فزيکي در سکوت انجام نمي‌شود و همراه با تحقير، سرزنش، ارباب و تهديد کودک است که اين موضوع مي‌تواند علاوه بر آسیب جسمي، به آسیب رواني کودک نيز منجر شود.

چرا اين کار خطرناک است؟

سندرم تکان شديد وقتي رخ مي‌دهد که سر شيرخوار يا کودک به طور ناگهاني و به شدت تکان داده شود و يا سريعاً به عقب و جلو پرتاب شود. حمل بد کودک روي پشت يا شانه، سوار کردن او روي اسب و چرخاندن به اطراف هم ممکن است موجب بروز اين حالت شود.

از آنجايي که سر کودک نسبت به ساير قسمت‌هاي بدنش بزرگ‌تر است و داراي وزن بيشتري است و همچنين گردن او هم ضعيف است، وقتي کودک تکان داده شود و سر به سمت عقب و جلو پرتاب شود موجب حرکت مغز به سمت عقب و جلو درون جمجمه شده و اين امر سبب خون‌مردگي و خونريزي داخلي مي‌شود که مي‌تواند به آسیب به مغز منجر شود. در مواردی حتي مرگ زندگي کودک را تهديد مي‌کند. اگر عصبي هستيد، سمت کودک نرويد.

توصيه‌هاي 7 گانه

از آنجا که اين سندرم در بچه‌هاي زير يک‌سال و مخصوصاً در 6 ماه اول عمر بيشتري ايجاد مي‌شود و در اين دوران، بيشتري والدين هنوز نمي‌دانند دليل گريه کودک چه مي‌تواند باشد، رعايت توصيه‌هاي 7گانه زير در اين دوران واجب‌تر است:

- هر چه قدر هم که عصباني هستيد يادتان باشد که هرگز نبايد کودک را شديد تکان بدهيد.
- هرگز کودک خود را به هوا پرتاب نکنيد.
- در هنگام حرکت دادن کودک مراقب سر و گردن او باشيد.
- اگر کودک‌تان را براي مراقبت نزد کسي مي‌گذاريد، به او توضيح دهيد که نبايد کودک را به شدت تکان دهد.
- نحوه مواجهه با گريه کودک را بياموزيد.
- با مادري که در زمينه آرام‌سازي تجربه دارند، مشورت کنيد.
- هرگز کودک‌تان را نزد افراد بدخلق و بدرفتار و خشن نگذاريد.

عاقبت تنبيه غلط کودک

از آنجا که بيشتري اوقات، تکان‌هاي شديد کودک در موارد تنبيه اتفاق مي‌افتد، توجه به نکاتي درباره تنبيه‌هاي غلط کودک ضروري به نظر مي‌رسد:

- والدين پس از اعمال چنين خشونت‌هايي احساس ندامت و پشيماني کرده و در مقام جبران اشتباه خود بر مي‌آيند و ممکن است در مقابل رفتارهاي منفي بعدي کودک کوتاه آمده و عکس‌العمل مناسبی نشان ندهند و آنقدر تساهل را ادامه مي‌دهند تا دوباره از رفتارهاي کودک عصباني شوند. در نتيجه روش تربيت کودک بين دو حالت تساهل و خشونت نوسان مي‌کند و اين بي‌ثباتي در روش تربيت موجب گيجي و سردرگمي کودک مي‌شود و او نمي‌داند به خاطر اين رفتار تنبيه مي‌شود يا والدين کوتاه آمده و هيچ واکنشي را نشان نمي‌دهند.
- بدرفتاري فزيکي و عاطفي، کودک را مستعد اضطراب، افسردگي، پرخاشگري و اعتماد به نفس پايين مي‌کند. او الگوهاي پرخاشگري را از والدين مي‌آموزد و آن را در ارتباط با همسالان و اطرافيان به کار مي‌برد.

• تنبيه فزيکي فقط به کودک مي‌گويد چه کاري نکند و به او نمي‌گويد چه بايد بکند و رفتار درست چيست.

- تنبيه فزيکي فقط ممکن است کنترل موقتي و انتخابي بر رفتار منفي کودک ايجاد کند. يعني کودک فقط در حضور شخص تنبيه گر و در زمان کوتاهي رفتارش را تنظيم کند ولي در درازمدت سبب افزايش مشکلات رفتاري کودک مي‌گردد. حال که مضرات و بي‌فايده بودن تنبيه فزيکي، هيچاني و کلامي را فهميديم وقت آن است که روش‌هاي خود را عوض کنيم و از روش‌هاي مديريت صحيح براي تربيت کودک خود استفاده کنيم.